

Kurs sprzedawcy

III stopień

Przedmiot: "Działalność gospodarcza"

Naukowiec: Leszka Mąkowska

Sposób zaliczenia przedmiotu -
proszę zapoznać się z przestawionymi
materiałami i do dnia

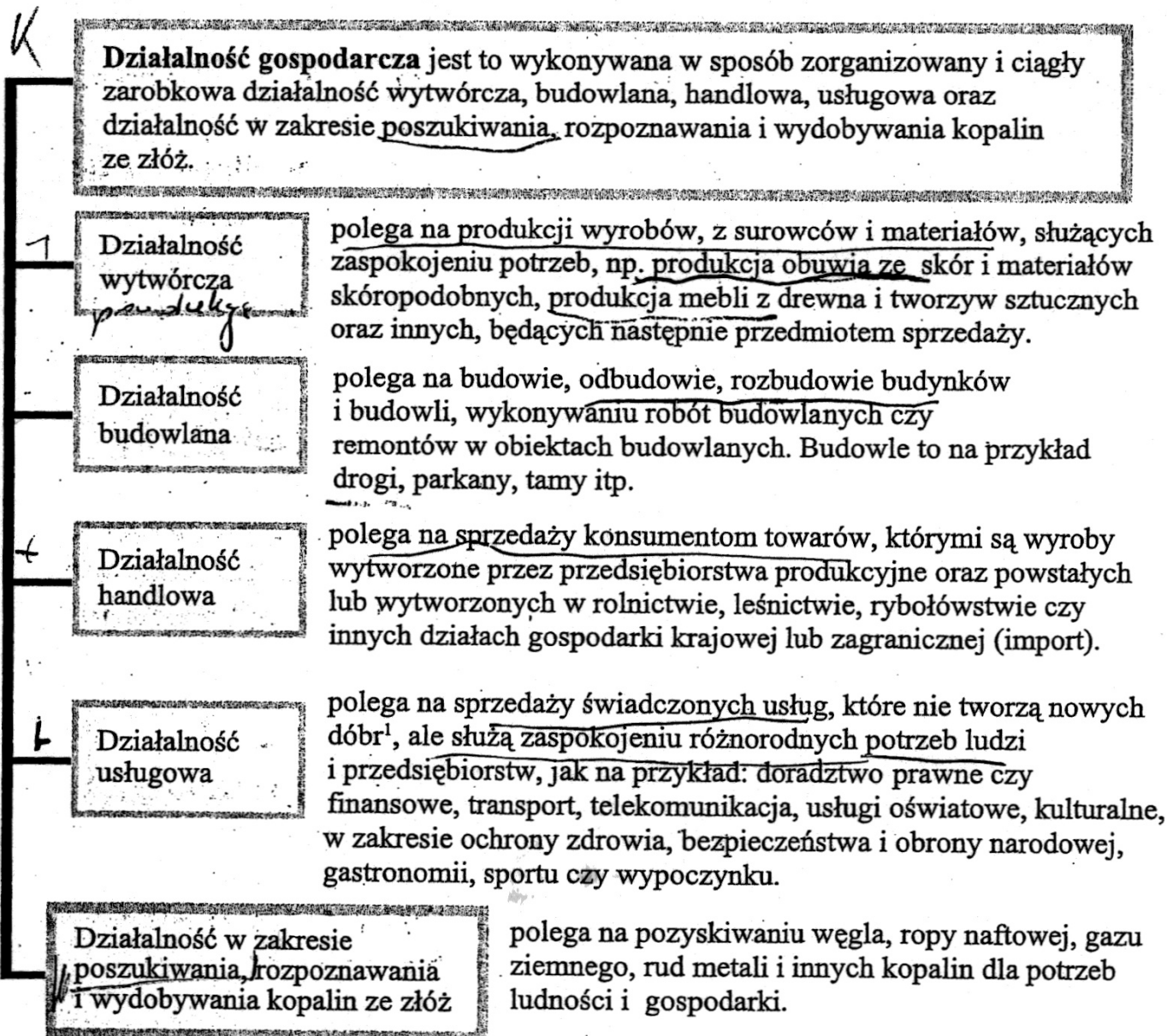
10.11 2021r. odesłać odpowiedzi na
pytanie.

1. Wymień podstawowe zadania banku.
2. Prawa i obowiązki pracownika
3. Omów pojęcia osoba fizyczna i prawna

Odpowiedzi proszę wysłać na adres e-mail:

paulanew19@wp.pl

1.1.1. Ogólna charakterystyka działalności gospodarczej

1.3. Osoba fizyczna i prawna¹

powinieneś umieć:

Po opanowaniu wiadomości, wykonaniu ćwiczeń i zadań dotyczących tego tematu

1. Zdefiniować podstawowe terminy dotyczące osób fizycznych i prawnych.
2. Określić uprawnienia osoby fizycznej w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej.
3. Określić uprawnienia osoby prawnej w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej.

Przepisy prawne w zakresie **działalności gospodarczej** rozróżniają **osoby fizyczne** i **osoby prawne**.

Osobą fizyczną zgodnie z Kodeksem cywilnym jest każdy człowiek posiadający prawa i obowiązki wynikające z przepisów prawa cywilnego, to znaczy mający pełną zdolność do czynności prawnych.

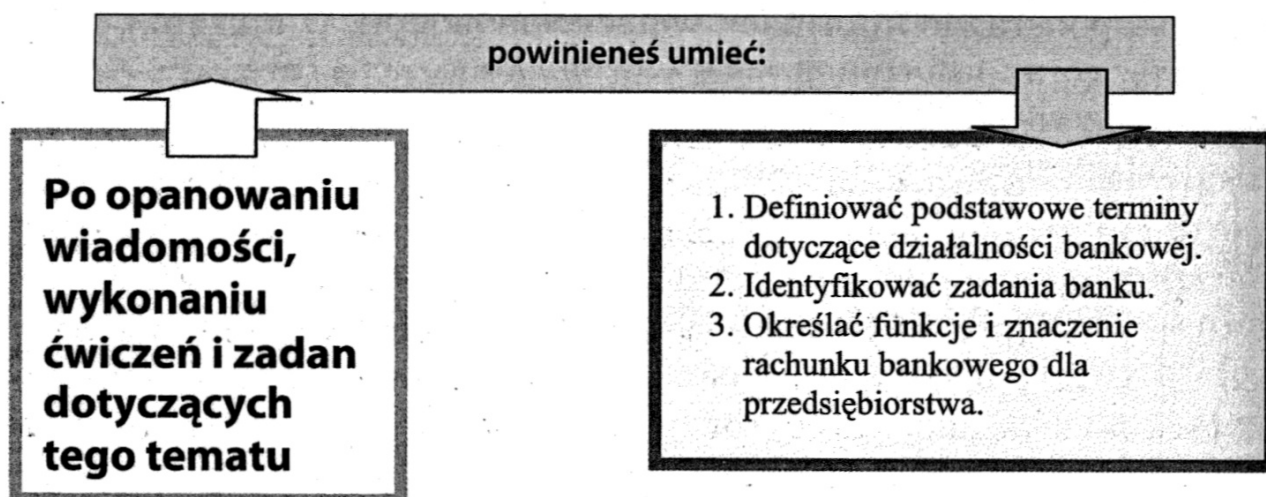
Osoba fizyczna nabywa pełną zdolność do czynności prawnych z chwilą uzyskania pełnoletności. Może więc prowadzić działalność gospodarczą, jeśli spełnia dwa warunki:

- **po pierwsze** – jest pełnoletnia (czyli ukończyła 18 lat),
- **po drugie** – nie jest ubezwłasnowolniona (wskutek prawomocnej decyzji sądu).

Osoba fizyczna po złożeniu **wniosku EDG-1** o wpis do ewidencji działalności gospodarczej prowadzonej przez urząd miasta, gminy lub dzielnicy może podjąć działalność gospodarczą. Gdy już prowadzi działalność gospodarczą, jest odpowiedzialna prawnie za podejmowane decyzje i zobowiązania. Może również domagać się od pracowników i kontrahentów wywiązywania się ze swoich zobowiązań.

Osoba prawna zgodnie z Kodeksem cywilnym jest Skarb Państwa

2.2. Banki

1 **Bank** to przedsiębiorstwo usługowe, którego działalność polega na udzielaniu kredytów i zdobywaniu środków potrzebnych do sfinansowania tych kredytów.

2 Do podstawowych zadań banku należy:

1. gromadzenie wolnych środków pieniężnych przedsiębiorstw i ludności,
2. świadczenie usług w obrocie pieniężnym i kapitałowym, np.:
 - udzielanie kredytów i pożyczek,
 - prowadzenie rachunków bankowych przedsiębiorstw i ludności,
 - doradztwo finansowe,
 - świadczenie usług sejfowych.

Przedsiębiorca nawiązuje kontakt z **bankiem** w momencie tworzenia przedsiębiorstwa przez uruchomienie **rachunku bankowego**, zwanego też rachunkiem rozliczeniowym. Zawiera w tym celu **umowę rachunku bankowego**, w której ściśle określone są prawa i zobowiązania stron.

3 Prowadzenie rachunku bankowego przez bank polega na:

- przyjmowaniu wpłat gotówkowych na konto przedsiębiorcy,
- przyjmowaniu wpłat bezgotówkowych na konto przedsiębiorcy (przelewy, чеки),
- dokonywaniu wypłat gotówkowych na zlecenie przedsiębiorcy,
- dokonywaniu wypłat bezgotówkowych na zlecenie przedsiębiorcy,
- pobieraniu prowizji od dokonanych operacji objętych umową,

- wykonywaniu innych czynności objętych umową, np. debetowanie konta.

4/ Przedsiębiorstwo handlowe ma **bezpośrednie i pośrednie korzyści** z działalności banków.

a) **Korzyści bezpośrednie** wynikają z zawartej umowy z bankiem w zakresie prowadzenia rachunku bankowego i pozyskiwania kredytów na finansowanie określonych celów działalności przedsiębiorstwa, np. na zakup urządzeń sklepowych czy towarów.

6/ **Korzyści pośrednie** to te, które na przykład w wyniku zwiększonej podaży pieniądza na rynku, wskutek udzielanych przedsiębiorstwom i ludności kredytów, mogą zwiększyć popyt na sprzedawane przez przedsiębiorstwo handlowe towary i usługi.

Definicja banku obejmuje **wewnętrzne i zewnętrzne** warunki działalności. Do **warunków wewnętrznych** należy zaliczyć zespół pracowników, operatywne zarządzanie, wewnętrzne informacje oraz zasoby pieniądza w dyspozycji; do **warunków zewnętrznych** - otoczenie, tj. klientów, właścicieli banków, inne banki, politykę pieniężną i interes społeczny.

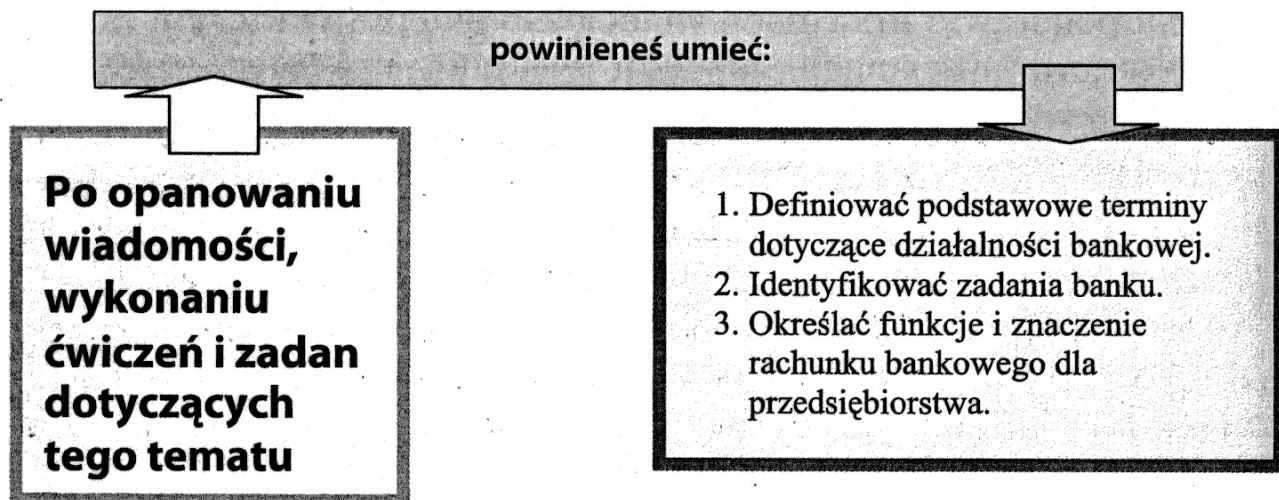
Jak wspomniano wyżej, banki z jednej strony gromadzą środki pieniężne, z drugiej zaś strony udzielają swoim klientom **kredytów**. Gdy bank gromadzi środki pieniężne na koncie klienta, wówczas wypłaca mu **odsetki**. Natomiast gdy udziela kredytu, pobiera odsetki od kredytobiorcy. **Stopa procentowa odsetek** od udzielanych kredytów jest zawsze większa od stopy procentowej odsetek od ułożonych środków pieniężnych na kontach klientów. Ta różnica jest źródłem **zysku** osiąganego przez banki.

Ćwiczenia

1. Na podstawie informacji z książki telefonicznej i z Internetu zidentyfikuj banki działające w najbliższym rejonie przedsiębiorstwa handlu detalicznego, w którym pracujesz, a otrzymane dane wpisz do tabeli.

Lp.	Nazwa banku	Adres	Tel./faks/e-mail	Uwagi

2.2. Banki

Bank to przedsiębiorstwo usługowe, którego działalność polega na udzielaniu kredytów i zdobywaniu środków potrzebnych do sfinansowania tych kredytów.

Do podstawowych zadań banku należy:

1. gromadzenie wolnych środków pieniężnych przedsiębiorstw i ludności,
2. świadczenie usług w obrocie pieniężnym i kapitałowym, np.:
 - udzielanie kredytów i pożyczek,
 - prowadzenie rachunków bankowych przedsiębiorstw i ludności,
 - doradztwo finansowe,
 - świadczenie usług sejfowych.

Przedsiębiorca nawiązuje kontakt z **bankiem** w momencie tworzenia przedsiębiorstwa przez uruchomienie **rachunku bankowego**, zwanego też rachunkiem rozliczeniowym. Zawiera w tym celu **umowę rachunku bankowego**, w której ściśle określone są prawa i zobowiązania stron.

Prowadzenie rachunku bankowego przez bank polega na:

- przyjmowaniu wpłat gotówkowych na konto przedsiębiorcy,
- przyjmowaniu wpłat bezgotówkowych na konto przedsiębiorcy (przelewy, чеки),
- dokonywaniu wypłat gotówkowych na zlecenie przedsiębiorcy,
- dokonywaniu wypłat bezgotówkowych na zlecenie przedsiębiorcy,

- wykonywaniu innych czynności objętych umową, np. debetowanie konta.

4/ Przedsiębiorstwo handlowe ma **bezpośrednie i pośrednie korzyści** z działalności banków.

5/ **Korzyści bezpośrednie** wynikają z zawartej umowy z bankiem w zakresie prowadzenia rachunku bankowego i pozyskiwania kredytów na finansowanie określonych celów działalności przedsiębiorstwa, np. na zakup urządzeń sklepowych czy towarów.

6/ **Korzyści pośrednie** to te, które na przykład w wyniku zwiększonej podaży pieniądza na rynku, wskutek udzielanych przedsiębiorstwom i ludności kredytów, mogą zwiększyć popyt na sprzedawane przez przedsiębiorstwo handlowe towary i usługi.

Definicja banku obejmuje **wewnętrzne i zewnętrzne** warunki działalności. Do **warunków wewnętrznych** należy zaliczyć współpracowników, operatywne zarządzanie, wewnętrzne informacje oraz zasoby pieniądza w dyspozycji; do **warunków zewnętrznych** – otoczenie, tj. klientów, właścicieli banków, inne banki, politykę pieniężną i interes społeczny.

Jak wspomniano wyżej, banki z jednej strony gromadzą środki pieniężne, z drugiej zaś strony udzielają swoim klientom **kredytów**. Gdy bank gromadzi środki pieniężne na koncie klienta, wówczas wypłaca mu **odsetki**. Natomiast gdy udziela kredytu, pobiera od kredytobiorcy. **Stopa procentowa odsetek** od udzielanych

3.2. Prawa i obowiązki pracownika określone w Kodeksie pracy

powinieneś umieć:

Po opanowaniu wiadomości, wykonaniu ćwiczeń i zadań dotyczących tego tematu

1. Definiować podstawowe terminy dotyczące praw i obowiązków pracownika.
2. Interpretować prawa pracownika.
3. Interpretować podstawowe obowiązki pracownika.

Pracownikiem jest osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę, powołania¹, wyboru², mianowania³ lub spółdzielczej umowy o pracę⁴.

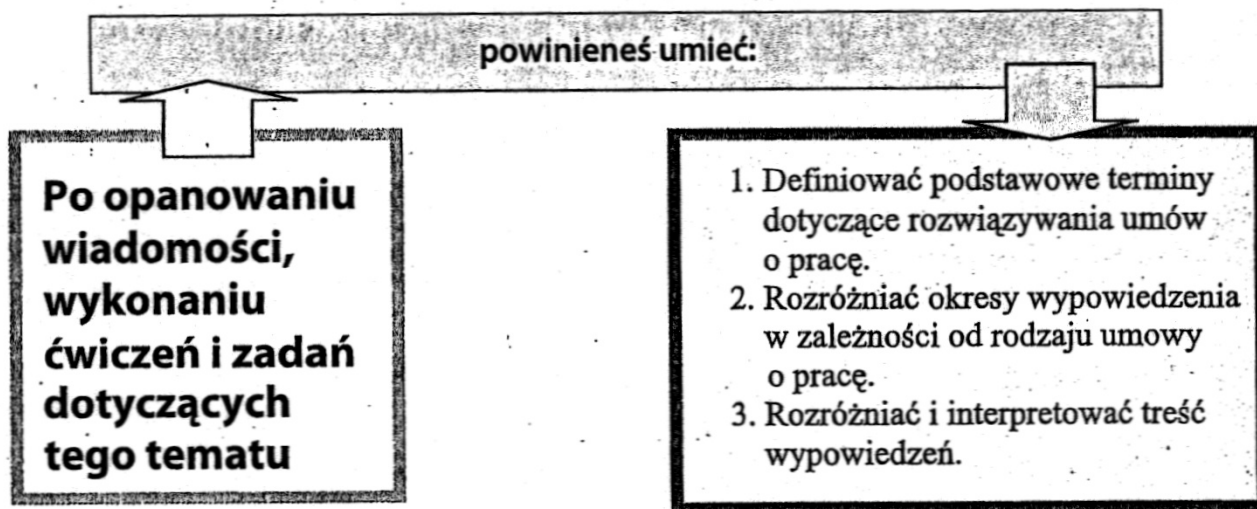
Art. 2. Kodeksu pracy [Definicja pracownika]

Na mocy umowy o pracę pracownik nabywa między innymi prawo do:

- wynagrodzenia za pracę w wysokości i terminie ustalonym w umowie o pracę,
- urlopu wypoczynkowego, szkoleniowego i przysługujących mu urlopów okolicznościowych, w terminie i liczbie dni zgodnej z obowiązującymi przepisami,
- niedyskryminacji w zatrudnieniu z jakiegokolwiek przyczyny,
- poszanowania dóbr osobistych,
- równego traktowania przez pracodawcę,

- podnoszenia kwalifikacji zawodowych,
- zaspokojenia, stosownie do możliwości i warunków pracodawcy, potrzeb bytowych, socjalnych i kulturalnych,
- bezpiecznych i higienicznych warunków pracy.

3.4. Zasady rozwiązywania umów o pracę

Zasady rozwiązywania umów o pracę określa **art. 30 Kodeksu pracy [Rozwiązanie umowy o pracę]**.

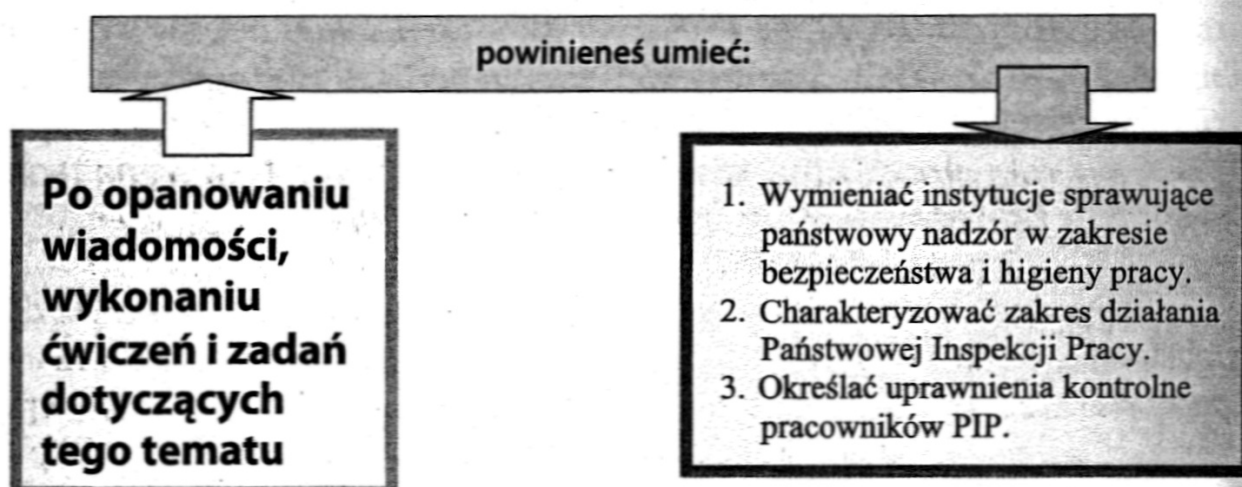
Umowę o pracę rozwiązuje się:

- **na mocy porozumienia stron** (pracodawcy z pracownikiem),
- **przez oświadczenie jednej ze stron, z zachowaniem okresu wypowiedzenia** (jest to rozwiązanie umowy za wypowiedzeniem, przez pracodawcę lub przez pracownika),
- **przez oświadczenie jednej ze stron, bez zachowania okresu wypowiedzenia** (jest to rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia).
- **z upływem czasu, na który została zawarta – dotyczy umów terminowych zawieranych na czas określony** (np. po upływie zastępstwa za pracownicę przebywającą na urlopie macierzyńskim lub wychowawczym).

Przepisy określające zasady rozwiązania umowy o pracę za wypowiedzeniem zawarte są w **art. 32 – do 43 Kodeksu pracy**.

Rozwiązanie umowy o pracę **za porozumieniem stron** świadczyć może o ugodowości pracownika, co może być korzystnie widziane u nowego pracodawcy. Jest jednak mniej korzystne dla pracownika. Pracownik nie ma możliwości odwołania się do sądu pracy, walki o odszkodowanie lub przywrócenie do pracy, czy też skorzystanie z prawa do wolnych dni na poszukiwanie pracy. Dlatego pracownik powinien rozważyć, czy nie lepiej będzie dla niego jak zostanie zwolniony przez pracodawcę za wypowiedzeniem. Pracodawca

4.5. Nadzór państwowy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy^{1, 2}

Na straży przestrzegania przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy w polskich zakładach pracy stoi **Państwowa Inspekcja Pracy (PIP)**, natomiast okręgowy inspektorat pracy obejmuje zakresem swojej działalności terytorialnej obszar jednego lub więcej województw.

Państwową Inspekcję Pracy utworzono na mocy wymienionej ustawy jako organ powołany do nadzoru i kontroli przestrzegania prawa pracy, w szczególności przepisów oraz zasad bezpieczeństwa i higieny pracy. **Państwowa Inspekcja Pracy** podlega Sejmowi, zaś nadzór nad nią w zakresie ustalonym ustawą sprawuje **Rada Ochrony Pracy**.

^/ Do zakresu działania **Państwowej Inspekcji Pracy** należą między innymi:

- nadzór i kontrola nad przestrzeganiem przez pracodawców przepisów oraz zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, B L
- kontrola przestrzegania przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy przy projektowaniu budowy, przebudowy i modernizacji zakładów pracy,
- kontrola legalności zatrudnienia innej pracy zarobkowej oraz wykonywania pracy przez cudzoziemców,
- uczestniczenie przy przejmowaniu do eksploatacji wybudowanych lub przebudowanych zakładów pracy,

¹ Organizację i zadania **Państwowej Inspekcji Pracy** określa Ustawa z dnia 6 marca 1981 r. o Państwowej Inspekcji Pracy (tekst jednolity) ze zm. Dz. U. z 2001 r. Nr 124, poz. 1362.

² Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007r. o Państwowej Inspekcji Pracy Dz.U. z dnia 21 maja 2007 r. Nr 89, poz. 589.

Dla potrzeb krajowych **Polski Komitet Normalizacyjny** wydał normę **PN-N-18001:2004** Systemy Zarządzania Bezpieczeństwem i Higieną Pracy.

- nadzór i kontrola nad przestrzeganiem wymagań bezpieczeństwa i higieny pracy przy produkcji wyrobów i opakowań, których użytkowanie mogłoby spowodować zagrożenie dla zdrowia i życia,
- kontrola nad wyrobami wprowadzanymi do obrotu podlegającymi ocenie zgodności w zakresie spełniania przez nie zasadniczych wymagań dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy
- analizowanie przyczyn wypadków przy pracy i chorób zawodowych
- kontrola stosowania środków zapobiegających tym wypadkom oraz udział w badaniu okoliczności wypadków przy pracy.

Pracownicy **Państwowej Inspekcji Pracy** wykonujący lub nadzorujący czynności kontrolne mają prawo do przeprowadzania czynności kontrolnych w zakładach pracy. Są oni uprawnieni do przeprowadzania bez uprzedzenia kontroli przestrzegania przepisów prawa pracy, w szczególności stanu bezpieczeństwa i higieny pracy, o każdej porze dnia i nocy.

Kontrolowany pracodawca jest zobowiązany zapewnić inspektorowi warunki i środki niezbędne do sprawnego przeprowadzenia kontroli, w tym w szczególności przedstawić żądane dokumenty i materiały. Ponadto powinien udzielić koniecznych informacji oraz w miarę możliwości, zapewnić osobne pomieszczenie.

Uwaga! Pracownicy PIP mogą przeprowadzić kontrolę po okazaniu legitymacji służbowej i upoważnienia do przeprowadzenia kontroli.

W uzasadnionych przypadkach kontrola może być podjęta po okazaniu tylko legitymacji służbowej, jednak kontrolowanemu należy okazać upoważnienie do przeprowadzenia kontroli **w terminie nie dłuższym niż 3 dni** od dnia podjęcia kontroli.

Upoważnienia do przeprowadzenia kontroli wydają:

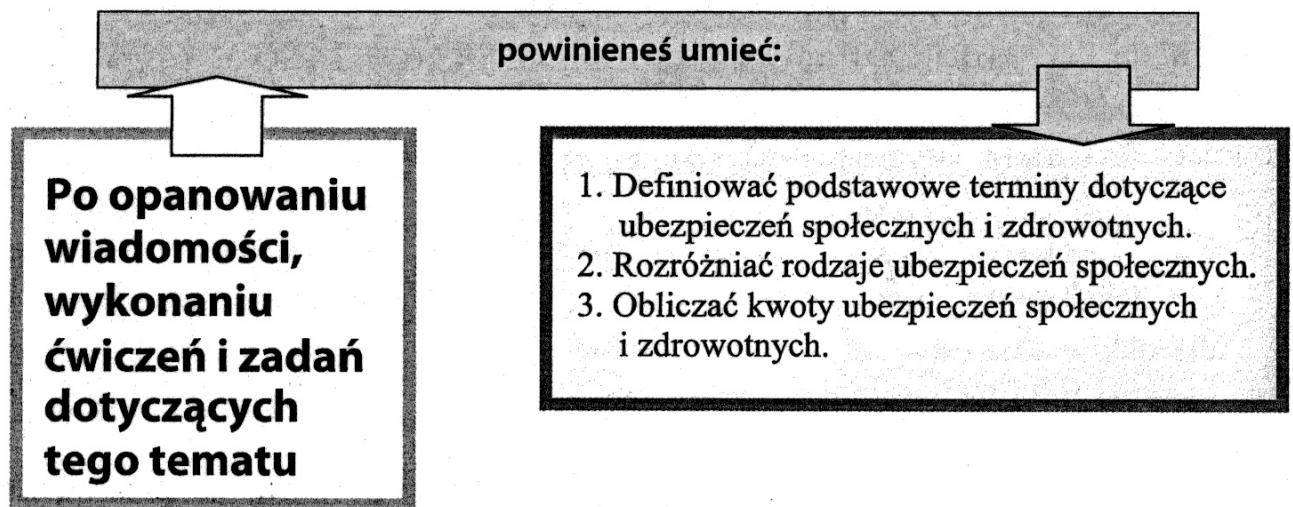
- **Główny Inspektor Pracy i jego zastępcy,**
- **oraz okręgowi inspektorzy pracy i ich zastępcy.**

Pracodawca – adresat kontrolowanego przedsiębiorstwa zobowiązany jest do wykonania w wyznaczonym terminie nakazu pokontrolnego otrzymanego na piśmie od pracowników **Państwowej Inspekcji Pracy**.

Ćwiczenia

1. Podaj adres (skorzystaj z internetu, książki telefonicznej) PIP, w którego zakresie działania znajduje się Twoja szkoła (i zakład pracy, w którym odbywasz praktykę).

1.11. Obowiązki pracodawcy dotyczące ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych

W okresie wykonywania pracy zawodowej pracownik może zachorować i wymagać leczenia. Czasem w pracy lub w drodze (do pracy, z pracy) zdarzają się wypadki, których konsekwencją są urazy, utrata zdrowia i konieczność leczenia. Osoby te wymagają często opieki oraz rehabilitacji. Pracownicy tracą zdolność do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, np. utrata lub poważne uszkodzenie słuchu, wzroku, narządów ruchu i inne. Kobiety rodzą dzieci i chcą po porodzie opiekować się dzieckiem. Po osiągnięciu odpowiedniego wieku pracownicy chcą przejść na emeryturę.

Wszystkie wymienione sytuacje wymagają określonego finansowania. Środki na te cele gromadzone są w **systemie ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych**. Z uregulowań prawnych dla osoby prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą oraz dla zatrudnionych pracowników wynikają określone obowiązki wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, natomiast ZUS jest zobowiązany do poboru tych składek.

Składki na ubezpieczenia społeczne są obowiązkowe i obciążają zarówno **przedsiębiorcę (płatnika składek)**, jak i **pracownika (ubezpieczonego)** według niżej omówionych zasad¹.

¹W 2009 r. kwota rocznego ograniczenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe wynosi 95 790 zł (MP 2008 Nr 97, poz. 850).

1.11.1. Ubezpieczenia społeczne¹

Podstawowym celem ubezpieczeń społecznych jest zgromadzenie środków finansowych zabezpieczających pracowników i ich rodziny przed skutkami zdarzeń losowych i innych, w wyniku których nastąpić może zmniejszenie lub utrata przychodów z tytułu pracy zarobkowej.

Ubezpieczenia społeczne obejmują wpłaty na fundusze: **emerytalny, rentowy, chorobowy i wypadkowy.**

Ubezpieczenie emerytalne

Składka na ubezpieczenie emerytalne wynosi **19,52% podstawy wymiaru** i jest finansowana w następujący sposób:

- w przypadku osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą pokrywają w całości sami ubezpieczeni,
- w przypadku osób współpracujących przy prowadzeniu pozarolniczej działalności gospodarczej pokrywa w całości płatnik składek,
- w przypadku pracowników i zleceniobiorców pokrywają w połowie ubezpieczony, a w połowie płatnik składek, tj. **po 9,76% podstawy wymiaru.**

Ubezpieczeni po osiągnięciu wieku emerytalnego mają prawo otrzymywać świadczenie pieniężne, tzw. emeryturę.

W przypadku przedsiębiorców prowadzących własną firmę ubezpieczenie chorobowe jest dla niego ubezpieczeniem dobrowolnym.

Ubezpieczenie rentowe

Składka na ubezpieczenie rentowe wynosi **6,00 % podstawy wymiaru** i jest finansowana w następujący sposób:

- w przypadku osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą pokrywają w całości sami ubezpieczeni,
- w przypadku osób współpracujących przy prowadzeniu pozarolniczej działalności gospodarczej pokrywa w całości płatnik składek,

¹ Źródło: broszura – *Obowiązki wobec ZUS. Informacja dla osób rozpoczynających prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej i zatrudniających przy tej działalności inne osoby (np. pracowników, zleceniobiorców) lub mających osoby współpracujące przy prowadzeniu działalności gospodarczej*. Zakład Ubezpieczeń Społecznych (Departament Obsługi Klientów), Warszawa 2008.

Ubezpieczenia 2

- w przypadku pracowników i zleceniobiorców pokrywają w wysokości **1,5% ubezpieczony**, a w wysokości **4,5% podstawy wymiaru płatnik składek**.

Ubezpieczeni w przypadku utracenia zdolności do dalszej pracy zarobkowej wskutek naruszenia organizmu (wypadek, choroba) mają prawo otrzymywać świadczenie pieniężne zwane rentą.

Ubezpieczenie chorobowe

Składka na ubezpieczenie chorobowe wynosi **2,45% podstawy wymiaru** i jest finansowana w następujący sposób:

- w przypadku osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą oraz w przypadku pracowników i zleceniobiorców pokrywają w całości sami ubezpieczeni,
- w przypadku osób współpracujących przy prowadzeniu pozarolniczej działalności gospodarczej pokrywa w całości płatnik składek.

Ubezpieczeni w wypadku choroby bądź macierzyństwa w określonych ubezpieczeniem sytuacjach mają prawo otrzymywać świadczenie pieniężne w formie tzw. zasiłku: chorobowego, wyrównawczego, porodowego, macierzyńskiego, opiekuńczego czy rehabilitacyjnego.

Uwaga! W przypadku przedsiębiorców prowadzących własną firmę ubezpieczenie chorobowe jest dla nich ubezpieczeniem dobrowolnym.

Ubezpieczenie wypadkowe

Składka na ubezpieczenie wypadkowe – począwszy od 1 stycznia 2003 r., stopa procentowa składki jest zróżnicowana, zgodnie z ustawą z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych oraz odpowiednimi aktami wykonawczymi do tej ustawy.

Uwaga! W przypadku płatników składek zgłaszających do ubezpieczenia wypadkowego nie więcej niż 9 ubezpieczonych składka na to ubezpieczenie od 1 kwietnia 2006 r. wynosi

Składka na ubezpieczenie wypadkowe jest **finansowana w następujący sposób**:

- w wypadku osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą składkę pokrywają w całości sami ubezpieczeni,
 - w wypadku osób współpracujących przy prowadzeniu pozarolniczej działalności gospodarczej oraz w wypadku pracowników i zleceniobiorców składkę pokrywa w całości płatnik składek.
- Ubezpieczeni z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych otrzymują świadczenia pieniężne w formie odszkodowania, zasiłków na leczenie i rehabilitację, renty inwalidzkie i inne.

1.11.2. Ubezpieczenia zdrowotne

Ubezpieczenia zdrowotne mają na celu zabezpieczenie pracowników i ich rodzinom bezpłatnych usług medycznych z zakresu ochrony zdrowia – leczenie szpitalne, diagnostyka, badania specjalistyczne i inne objęte ubezpieczeniem.

Składka na ubezpieczenie zdrowotne wynosi **9,00 % podstawy jej wymiaru**.

Uwaga! Zasady ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne są zróżnicowane (inne dla poszczególnych ubezpieczonych lub grup ubezpieczonych). Aktualnie – w odniesieniu do danego ubezpieczonego informacje na ten temat można uzyskać w każdej jednostce organizacyjnej ZUS-u oraz na stronie internetowej www.zus.pl.

Ćwiczenia

1. Na podstawie materiału nauczania i przepisów wypełnij tabelkę dotyczącą obciążeń pracownika z tytułu ubezpieczeń społecznych.

Lp.	Rodzaj składki	Podstawa wymiaru	Wysokość składki w %	Uwagi
1.				
2.				
3.				
4.				

1.7.1. Rodzaje podatków

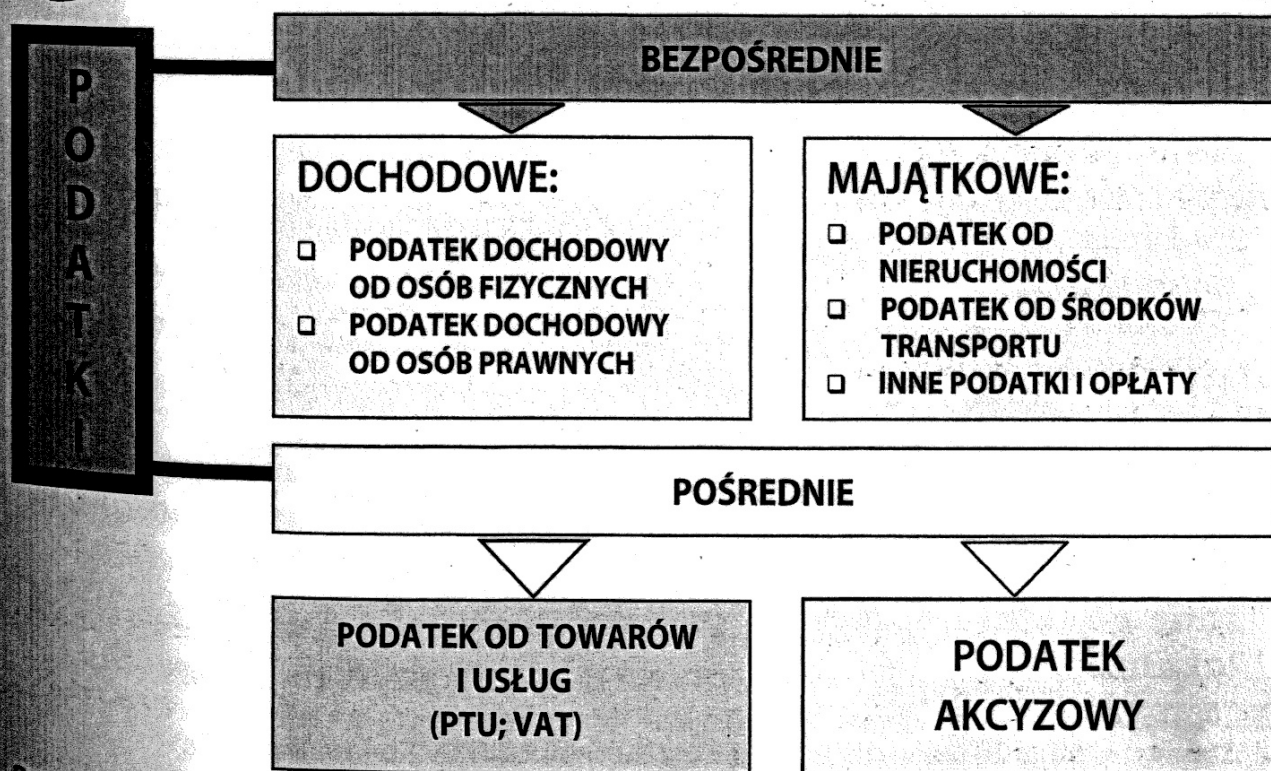
Wyróżnia się podatki:

- **bezpośrednie,**
- **pośrednie.**

5/ **Podatki bezpośrednie** to te, które bezpośrednio, czyli imiennie, obciążają danego podatnika. Ich wysokość uzależniona jest od warunków, na jakich płaci się dany podatek. }

Podatki bezpośrednie dzielą się na dochodowe i majątkowe.

6/ **Podatki pośrednie** to te, które bezpośrednio obciążają dany towar lub usługę – zwiększają ich cenę, a pośrednio obciążają podatnika, ale tylko tego, który kupi towar, od którego płaci się ten podatek. Nie wszystkie towary i usługi obciążone są takim podatkiem. }

Rys. 1./1.7. Rodzaje podatków obowiązujących w Polsce [opracowanie własne]

Podatek dochodowy od osób fizycznych

dotyczy każdej osoby fizycznej osiągającej dochody podlegające według prawa opodatkowaniu. Osoba będąca podatnikiem musi zapłacić podatek, w przeciwnym razie grożą jej sankcje prawne określone w przepisach podatkowych¹⁾

Podatek dochodowy od osób prawnych

dotyczy osób prawnych osiągających dochody podlegające według prawa opodatkowaniu. Podatnik musi zapłacić podatek, w przeciwnym razie grożą mu sankcje prawne określone w przepisach podatkowych.¹⁾

Podatek od nieruchomości

należy do grupy podatków lokalnych. Dotyczy on osób fizycznych, prawnych i jednostek organizacyjnych będących: właścicielem, posiadaczem, użytkownikiem nieruchomości lub obiektu budowlanego (grunty, budynki lub ich części, budowle lub ich części związane z prowadzeniem działalności gospodarczej). Podatnik²⁾ musi zapłacić należny podatek od nieruchomości w wysokości, terminie i miejscu określonym przez radę gminy, na terenie której mieszka lub/i prowadzi działalność gospodarczą.

Podatek od środków transportu

należy do grupy podatków lokalnych. Dotyczy on osób fizycznych, prawnych i jednostek organizacyjnych będących właścicielami środków transportowych objętych tym podatkiem. Wysokość stawek podatku określa rada gminy. Podatnik jest zobowiązany bez wezwania wpłacić obliczony w deklaracji podatek od środków transportowych na rachunek budżetu właściwej gminy.

Inne podatki i opłaty lokalne

Podatek leśny dotyczy osób fizycznych, prawnych oraz jednostek organizacyj-

¹⁾ Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2000 r. Nr 14, poz. 176, ze zm.)

²⁾ Ustawa z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 121, poz. 844 ze zm.)

nych, które są właścicielami, posiadaczami lub użytkownikami lasów stanowiących własność Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego sklasyfikowanych w ewidencji gruntów i budynków jako lasy, z wyjątkiem lasów zajętych na wykonywanie innej działalności gospodarczej niż działalność leśna. Podatnicy zobowiązani są uiścić podatek zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami¹.

- **Podatek rolny** dotyczy osób fizycznych, prawnych oraz jednostek organizacyjnych, które są właścicielami, posiadaczami lub użytkownikami gruntów sklasyfikowanych jako użytki rolne lub jako grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych, z wyjątkiem gruntów zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej innej niż działalność rolnicza. Podatnicy zobowiązani są uiścić podatek zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami².
- **Podatek od spadków i darowizn** dotyczy osób fizycznych, prawnych oraz jednostek organizacyjnych, które nabyły rzeczy lub prawa majątkowe w wyniku spadku lub darowizny. Podatnicy ci zobowiązani są uiścić podatek zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami³.
- **Podatek od dochodów kapitałowych (potocznie nazywany podatkiem Belki)** – jest to rodzaj zryczałtowanego podatku dochodowego od osób fizycznych, który regulują art. 30a i 30b ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o **podatku dochodowym od osób fizycznych**. Dotyczy on osób fizycznych, które odpłatnie zbyły papiery wartościowe lub inne pochodne instrumenty finansowe. Opodatkowany jest dochód, czyli na przykład odsetki od papierów wartościowych, odsetki od wkładów oszczędnościowych, przychody z tytułu udziału w funduszach kapitałowych i inne wymienione w ustawie. Od uzyskanych dochodów pobiera się **zryczałtowany 19% podatek dochodowy**.
- **Podatek od czynności cywilnoprawnych** dotyczy czynności cywilnoprawnych określonych w ustawie⁴ (od umowy sprzeda-

¹ Ustawa z dnia 30 października 2002 r. o podatku leśnym (Dz. U. z 2002 r. Nr 200, poz. 1682 ze zm.).

² Ustawa z dnia 16 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz. U. z 2006 r. Nr 136, poz. 969 ze zm.).

³ Ustawa z dnia 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn (Dz. U. z 2004 r. Nr 142, poz. 1514 ze zm.). Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie pobierania przez płatników podatku od spadków i darowizn (Dz. U. z 2006 r. Nr 243, poz. 1763).

⁴ Ustawa z dnia 9 września 2000 r. o podatku od czynności cywilnoprawnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 222, poz. 1629 ze zm.).

ży; od umów zamiany, dożywocia, o dział w spadku, o zniesienie współwłasności oraz darowizny; od umowy ustanowienia odpłatnego użytkowania; od umowy pożyczki oraz depozytu nieprawidłowego; od ustanowienia hipoteki; od umowy spółki). Podatnicy są obowiązani bez wezwania organu podatkowego złożyć deklarację w sprawie podatku od czynności prawnych, według ustalonego wzoru, oraz obliczyć i wpłacić podatek w terminie 14 dni od dnia powstania obowiązku podatkowego, z wyłączeniem przypadków, gdy podatek jest pobierany przez płatnika (np. notariusza).

- **Oplaty lokalne** uchwała rada gminy, określając zasady ustalania, poboru, terminy płatności i wysokość opłat, które nie mogą jednak przekraczać stawek określonych w ustawie¹. Są to opłaty targowe, miejscowe, uzdrowskie i od posiadania psów.
- **Oplaty skarbowe** dotyczą osób fizycznych, prawnych oraz jednostek organizacyjnych, które dokonały zgłoszenia lub złożyły wnioski o dokonanie czynności urzędowej polegającej na wydaniu zaświadczenia, koncesji, zezwolenia lub innej określonej w ustawie o opłacie skarbowej².

Podatek od towarów i usług (PTU, VAT)

to **podatek pośredni**, czyli związany z wyrobem, towarem, usługą, które zostały nim objęte³. Obowiązek podatkowy dotyczy osób fizycznych, prawnych

oraz jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej, które nie są zwolnione z tego podatku i zgodnie z przepisami⁴ są zobowiązane do jego rozliczania. Podatnicy są zobowiązani do prowadzenia ewidencji zakupu – dla ustalenia **podatku naliczonego**, oraz ewidencji sprzedaży – dla ustalenia **podatku należnego**. Rozliczenie podatnika polega na ustaleniu **różnicy między podatkiem należnym od sprzedaży a naliczonym od zakupu**, sporządzeniu deklaracji na formularzu VAT-7 i wpłaceniu do urzędu skarbowego należnej z rozliczenia kwoty w terminie określonym w przepisach.

¹ Ustawa z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2000 r. Nr 121, poz. 844 ze zm.)

² Ustawa z dnia 16 listopada 2008 r. o opłacie skarbowej (Dz. U. Nr 225, poz. 1635).

³ Skrót PTU – oznacza podatek od towarów i usług, natomiast skrót VAT z ang. *Value Added* – wartość dodana, *Tax* – podatek, tj. podatek od wartości dodanej.

Podatek akcyzowy

jest **podatkiem pośrednim** dotyczącym produktów określonych w przepisach¹ o akcyzie. Produkty objęte akcyzą to między innymi: paliwa, oleje, broń gazowa, samochody osobowe, sól, zapalki, alkohole, wyroby tytoniowe, guma do żucia. Obowiązek podatkowy ciąży na przedsiębiorcach – producentach, importerach tych produktów, którzy płacą podatek akcyzowy i są zobowiązani do banderolowania (np. alkoholi, papierosów) wyrobów, towarów podlegających temu podatkowi. Zwrot podatku otrzymuje przedsiębiorca przy sprzedaży tych wyrobów/towarów

3.1. Prawa i obowiązki pracodawcy określone w Kodeksie pracy¹

powinieneś umieć:

Po opanowaniu wiadomości, wykonaniu ćwiczeń i zadań dotyczących tego tematu

1. Definiować podstawowe terminy dotyczące pracodawcy.
2. Określać obowiązki pracodawcy wynikające z Kodeksu pracy.
3. Określać prawa pracodawcy wynikające z Kodeksu pracy.
4. Interpretować świadectwo pracy.

Pracodawcą jest jednostka organizacyjna, choćby nie posiadała osobowości prawnej, a także osoba fizyczna, jeżeli zatrudnia one pracowników.

Art. 3. Kodeksu pracy [Definicja pracodawcy]

Pracodawca ma prawo między innymi wymagać od pracownika:

- rzetelnego wykonywania zleconej pracy zgodnie z zawartą umową o pracę,
- przestrzegania regulaminu pracy,
- prawidłowego wykorzystywania czasu pracy,
- przestrzegania na zajmowanym stanowisku przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy oraz przeciwpożarowych,

- pełnego wykorzystania zdolności i kwalifikacji podczas wykonywania pracy na zajmowanym stanowisku,
- podnoszenia kwalifikacji przez uczestniczenie